

JUSTITSMINISTERIET

Foreløbige retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-be- skeder mv.

Juli 2022

Indhold

1.	Indledning og afgrænsning	3
2.	Foreløbige retningslinjer for opbevaring af SMS-beskeder mv.	6
2.1	Ministre, særlige rådgivere og departementschefer	6
2.2	Fratrædelse mv.	7

1. Indledning og afgrænsning

Indledning

Den 28. september 2021 udsendte Justitsministeriet "Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv.". Formålet med disse retningslinjer er at sikre en ensartet praksis for statslige myndigheders opbevaring af e-mails, der ikke skal journaliseres. Behovet for en sådan ensartet praksis skyldes først og fremmest hensynet til undersøgelses- og granskningskommissioners arbejde.

Det fremgår af "Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af e-mails mv.", at statslige myndigheder bør sikre, at slettede e-mails opbevares i 5 år (medarbejdere), 10 år (ansatte i chefstillinger) og 25 år (departementschefer, særlige rådgivere og ministre). Således vil det ikke være muligt for den pågældende ansatte at slette deres e-mails i de respektive perioder på 5/10/25 år. Dermed sikres det, at den pågældende ansattes slettede e-mails vil være tilgængelige for en undersøgelses- eller granskningskommission i henholdsvis 5/10/25 år.

"Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af e-mails mv." indeholder også anbefalinger til sikring af materiale, når der er truffet beslutning om, at der nedsættes en undersøgelses- eller granskningskommission.

Behov for retningslinjer om opbevaring af SMS-beskeder mv.

Granskningskommissionen om sagen om aflivning af mink (Minkkommissionen) har til brug for sin undersøgelse anmodet om at få udleveret ikke-journaliserede SMS-beskeder fra de involverede ministre og embedsmænd. Minkkommissionen har herved anlagt en anden tilgang til SMS-beskeder end tidligere kommissioner, og de statslige myndigheders praksis for opbevaring af arbejdsrelaterede SMS-beskeder tager ikke højde for denne tilgang.

For at statslige myndigheder i forbindelse med fremtidige undersøgelser kan imødekomme en undersøgelses- eller granskningskommissions ønske om at få adgang til ikke-journaliserede SMS-beskeder, er der i lyset af Minkkommissionens nye tilgang til SMS-beskeder derfor også et behov for at opbevare SMS-beskeder mv., som ikke skal journaliseres, i en vis periode.

Det bemærkes i den forbindelse, at det efter Justitsministeriets opfattelse i praksis generelt vil have undtagelsens karakter, at en SMS-besked er journaliseringspligtig. I såkaldt generelle sager, hvor myndigheden ikke skal træffe en forvaltningsretlig afgørelse, vil dette i særdeleshed være tilfældet.

På den baggrund har Justitsministeriet fastsat generelle retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv., som ikke skal journaliseres. Retningslinjerne omfatter opbevaring af SMS-beskeder og andre lignende beskedtjenester (eksempelvis iMessage, Whatsapp, Signal o.lign).

Behov for teknisk afklaring

I dag opbevares SMS-beskeder mv. ikke centralt hos statslige myndigheder, som det er tilfældet for e-mails. Statslige myndigheder har således ikke uafhængigt af brugeren adgang til arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv.

Det indebærer, at SMS-beskeder mv. ikke vil være tilgængelige for en fremtidig undersøgelses- eller granskningskommission, hvis beskeden er slettet eller – hvis SMS-beskeder mv. alene er lagret lokalt på telefonen – medarbejderen f.eks. taber eller på anden måde mister sin telefon. Det samme gælder, hvis en telefon bortkommer, og myndighedens it-enhed af sikkerhedsmæssige grunde sletter al indhold på den bortkomne telefon (eksempelvis via en MDM-løsning). Herudover kan en telefons indhold blive slettet som følge af fejlslagne loginforsøg.

I forbindelse med fratrædelser eller telefonskift vil en telefon endvidere i almindelighed blive nulstillet, hvorved alt indhold, herunder SMS-beskeder mv., på telefonen slettes.

Arbejdet med at fastsætte generelle retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv. omfatter på den baggrund bl.a. en nærmere undersøgelse af de tekniske muligheder for en central opbevaring af SMS-beskeder mv., som ikke skal journaliseres, herunder slettede SMS-beskeder mv., for medarbejdere i staten, og de informationssikkerhedsmæssige hensyn der vil være i forbindelse hermed. Der er tale om et omfattende og tidskrævende arbejde, og der er en række usikkerhedsmomenter knyttet til afklaringen af de tekniske spørgsmål.

Behov for foreløbige retningslinjer

Af hensyn til tidshorisonten i forhold til afklaring af de tekniske muligheder for central opbevaring af SMS-beskeder mv., jf. ovenfor, er der med henblik på at sikre en ensartet praksis for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv., der ikke skal journaliseres, behov for at fastsætte foreløbige retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv., som ikke forudsætter et nyt teknisk set-up.

Databeskyttelsesretlige og informationssikkerhedsmæssige hensyn tilsiger generelt, at arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. løbende bør slettes, ligesom man bør sikre tjenestetelefonen, og den information, der ligger på den. Heroverfor står hensynet til, at statslige myndigheder, i lyset af Minkkommissionens nye tilgang til SMS-beskeder, kan imødekomme en undersøgelses- eller granskningskommissions ønske om at få adgang til ikke-journaliserede SMS-beskeder mv. På trods af databeskyttelsesretlige og informationssikkerhedsmæssige hensyn vurderes det, at SMS-beskeder mv. som udgangspunkt bør opbevares af hensyn til at kunne imødekomme en undersøgelses- eller granskningskommissions ønske om at få adgang til ikke-journaliserede SMS-beskeder mv. Der findes i dag ikke en statslig løsning, som teknisk understøtter, at SMS-beskeder mv. lagres centralt og brugeruafhængig (modsat hvad der gælder for e-mails). Indtil der kan etableres en mere hensigtsmæssig løsning for en central og brugeruafhængig lagring af SMS-beskeder mv., er de foreløbige retningslinjer derfor baseret på et udgangspunkt om, at nuværende medarbejdere og ministre ikke sletter arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. på deres tjenestetelefon, ligesom der for visse persongrupper løbende bør sikres en lokal kopi af SMS-beskeder mv.

Afgrænsning

Nærværende foreløbige retningslinjer er organisatorisk afgrænset på samme måde som "Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv.". De foreløbige retningslinjer vedrører dermed statslige myndigheder, dog ikke efterretningstjenesterne, der er underlagt særlige regler, eller myndigheder, der efter lovgivningen er uafhængige. De foreløbige retningslinjer vedrører heller ikke kommuner og regioner.

Endvidere er de foreløbige retningslinjer fastsat på baggrund af samme regler og hensyn, som gælder for "Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv.". Der henvises i den forbindelse til pkt. 2 og 3 i disse retningslinjer. Det indebærer bl.a., at de foreløbige retningslinjer ikke omfatter SMS-beskeder mv., som journaliseres. Som nævnt ovenfor vil det i praksis generelt have undtagelsens karakter, at en SMS-besked er journaliseringspligtig.

De foreløbige retningslinjer gælder endvidere ikke for SMS-beskeder mv., som udelukkende har et personalerelateret indhold, eksempelvis en SMS-besked fra en medarbejder, om at vedkommende ønsker at holde fri, beskeder til og fra en tillidsrepræsentant (i kraft af dennes funktion) eller beskeder mellem en medarbejder og en chef om rent personlige forhold, herunder hvis en medarbejder eksempelvis måtte vælge at sende en SMS-besked med en sygdomsmeddelelse. Sådanne SMS-beskeder bør slettes, når det ikke længere er nødvendigt at opbevare dem. Det bemærkes i øvrigt, at følsomme personoplysninger (f.eks. helbredsoplysninger) ikke bør sendes via SMS.

Endelig omfatter de foreløbige retningslinjer ikke eventuelle private SMS-beskeder mv. På samme måde vil SMS-beskeder mv., som er sendt til en medarbejder ved en åbenlys fejl, ikke være omfattet.

Det forudsættes i øvrigt, at medarbejdere mv. til brug for arbejdsrelateret kommunikation, herunder afsendelse og modtagelse af SMS-beskeder mv., som udgangspunkt alene anvender deres tjenestetelefon.

Det bemærkes, at myndighederne i almindelighed bør instruere deres medarbejdere i, hvordan tjenestetelefoner bør håndteres for at sikre et tilstrækkeligt niveau af informationssikkerhed.

2. Foreløbige retningslinjer for opbevaring af SMS-beskeder mv.

Statslige myndigheder bør af hensyn til en eventuel fremtidig undersøgelses- og granskningskommissions arbejde – ved siden af den forvaltningsretlige journaliseringspligt og arkivreglerne – instruere ministre og medarbejdere i at opbevare arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. på de pågældendes telefoner.

Retningslinjerne omfatter som nævnt ikke rent private SMS-beskeder mv. SMS-beskeder mv., som udelukkende har et personalerelateret indhold, eksempelvis en SMS-besked fra en medarbejder, om at vedkommende ønsker at holde fri, beskeder til og fra en tillidsrepræsentant (i kraft af dennes funktion) eller beskeder mellem en medarbejder og en chef om rent personlige forhold, bør løbende slettes. På samme måde kan SMS-beskeder mv., som er sendt til den pågældende ved en åbenlys fejl slettes. Endelig kan SMS-beskeder mv. som journaliseres i myndighedens sagsbehandlingssystem bl.a. af sikkerhedsmæssige hensyn og hensynet til dataminimering, slettes fra telefonen, når de er journaliseret.

Det bemærkes, at der i nogle beskedtjenester er en funktionalitet, som gør det muligt for afsenderen af en besked at redigere i beskeden eller at slette beskeden på en sådan måde, at den ikke længere er tilgængelig for hverken afsender eller modtager. Den statslige myndighed bør således tilsvarende instruere ministre og medarbejdere i ikke at anvende en sådan redigerings- eller slettefunktion, men hvis f.eks. en afsender – som ikke er omfattet af retningslinjerne – anvender en sådan slettefunktion, vil beskeden ikke længere være tilgængelig på modtagerens telefon.

Der fastsættes ikke med disse retningslinjer slettefrister. Det skyldes, at de foreløbige retningslinjer forventes at blive erstattet af endelige retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af SMS-beskeder mv.

I forhold til sikring af materiale, når der er truffet beslutning om, at der nedsættes en undersøgelses- eller granskningskommission, henvises i øvrigt til pkt. 4 i "Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv."

2.1 Ministre, særlige rådgivere og departementschefer

For ministre, særlige rådgivere og departementschefer gælder sådanne særlige forhold omkring deres stilling og funktion, som begrundes, at de løbende – f.eks. én gang om måneden – bør tage en lokal kopi af alle arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. Afgrænsningen til denne persongruppe skal ses i lyset af de praktiske og ressourcemæssige udfordringer, der vil være forbundet med løbende at tage kopi af alle øvrige statslige medarbejders arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. Lokale kopier af ministres, særlige rådgiveres og departementscheferes arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. skal sikre, at sådanne beskeder ikke går tabt, hvis telefonen mistes, telefonen eller indholdet herpå går til grunde, telefonens indhold slettes efter fejlslagne loginforsøg, eller hvis en telefon af sikkerhedsmæssige grunde nulstilles, eksempelvis som følge af, at den er bortkommet. SMS-beskeder mv., som er sendt eller modtaget i perioden efter den seneste lokale kopi vil dog

naturligvis ikke fremgå af den lokale kopi. Det betyder, at disse beskeder – som er sendt eller modtaget i perioden efter den seneste lokale kopi, og inden der tages en ny lokal kopi – vil kunne gå tabt, hvis telefonen mistes, telefonen eller indholdet herpå går til grunde, telefonens indhold slettes efter fejlslagne loginforsøg, eller hvis en telefon af sikkerhedsmæssige grunde nulstilles, eksempelvis som følge af, at den er bortkommet. Der findes på nuværende tidspunkt ikke en teknisk løsning, som kan sikre herimod ved en løbende automatisk og brugeruafhængig lokal kopi.

Når der er sikret en lokal kopi, vil de SMS-beskeder mv., der er taget en lokal kopi af, kunne slettes fra telefonen, hvis det f.eks. af informationssikkerhedsmæssige hensyn vurderes hensigtsmæssigt.

Det bemærkes, at Smart-appen, som kan benyttes til at modtage og afsende klassificerede beskeder, ikke aktuelt har en backupfunktion, som kan sikre en automatisk og brugeruafhængig lokal kopi af beskeder sendt og modtaget i Smart-appen. Disse beskeder lagres således alene lokalt på telefonen og vil derfor kunne gå tabt, og dermed ikke kunne udleveres til en eventuel undersøgelses- eller granskningskommission, hvis telefonen mistes, eller telefonen eller indholdet herpå går til grunde. Idet Smart-appen kan bruges til klassificerede beskeder, lægges der ikke op til, at der tages en lokal kopi af ministres, særlige rådgiveres og departementscheferes beskeder sendt og modtaget i Smart-appen. Sådanne beskeder lagres således alene lokalt på telefonen. At der aktuelt ikke er en automatisk og brugeruafhængig backup-funktion indebærer ikke, at den statslige myndighed skal begrænse brugen af denne beskedtjeneste, i den udstrækning informationssikkerhedsmæssige hensyn tilsiger, at den anvendes.

2.2 Fratrædelse mv.

Ministres, særlig rådgivers, departementscheferes og andre ansatte i chefstillinger (hvorved forstås kontorchefer og højere stillinger, herunder bl.a. kommitterede, afdelingschefer, vicedirektører og styrelsesdirektører – der henvises til pkt. 3.2 i "Retningslinjer for statslige myndigheders opbevaring af slettede e-mails mv.") arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. bør fortsat opbevares efter telefonskift eller fratrædelse. Det skal sikres, at arbejdsrelateret kommunikation på den pågældendes tjenestetelefon vil kunne udleveres i læsbart format til en fremtidig undersøgelses- eller granskningskommission. Tilsvarende bør den statslige myndighed sikre opbevaring af eventuelle øvrige arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv.

For så vidt angår beskeder i Smart-appen, som alene lagres lokalt på tjenestetelefonen, kan opbevaringen i praksis eksempelvis ske ved, at tjenestetelefonen opbevares i et aflåst skab uden at blive nulstillet og således, at myndigheden er i besiddelse af adgangskode til telefonen.

Afgrænsningen til ministre, særlige rådgivere og ansatte i chefstillinger, jf. ovenfor, skal ses i lyset af de praktiske og ressourcemæssige udfordringer, der vil være forbundet med for alle medarbejdere at skulle sikre en kopi af arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. ved telefonskift eller fratrædelse. Øvrige medarbejderes arbejdsrelaterede SMS-beskeder mv. vil således ikke efter et telefonskifte eller en fratrædelse være tilgængelige for en fremtidig undersøgelses- eller granskningskommission.

Dato

Juli 2022

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Telefon

72 26 84 00

Email

jm@jm.dk

ISBN

978-88-98564-35-7

Foto

Scanpix